

86 ÁLDOZATI ÉNEKEK*

Lálon és Rabindranath Tagore versei

***Lálon fakír**:* Mikor lesz oly áldásban részem...**

Mikor lesz oly áldásban részem,
hogy kedvesem, az irgalmas hold maga jön el értem,
és átvisz a túlpartra engem

Ha nem hallgatod meg imám, hogyan jutok át
Itt ülök nézem a végtelen folyót
Elesettek megváltója a neved
ezt hallva újra hiszek
majd ismét kétely fog el
ily nyomorultat mint én megáldhat-e
Ha Mesterem lábát örökre elfeledtem
Lálon szól, mivégre jöttem akkor e földre

Rabindranath Tagore: Gitanjali* (Áldozati énekek, 38. ének)**

Nem tudom, hogyan énekelsz te, én mesterem! Örökké csendes ámulatban hallgatom. Zenédnek fénye bevilágítja a világot. Zenédnek élő lélekzete égről égre árad. Zenédnek szent folyama áttör minden kőtorlaszon és zúgva rohan tova. Szívem úgy vágyódik rá, hogy Veled énekeljen, de hasztalan küszködik, hogy hangot adjon. Beszélni szeretnék, de a beszéd nem szorítható bele az énekbe, s zavartan felkiáltok. Zenéd végtelen hálójában rabul ejtetted szívem, ó én mesterem!

***Rabindranath Tagore: Gitanpancsasika* (16. ének)**

Ajtóm lakatját feltörve ki visz ki engem innét? Ó barátom! Ha nem láthatlak, egyedül vagyok, lassan vánszorog napom. De észreveszem hogy itt a hajnal. Látom a napsugarat felragyogni az ég peremén – Meglátom benne az ösvényt; de vajon elélni jön-e szekered utamon? Rezzenéstelenül ragyognak az égbolton a csillagok a hajnalhasadás szélén várakozva látványodra távoznak,

belemerülnek a fénytengerbe. Édes csiviteléssel jönnek a pirkadat vándorai, ahogy repülnek alakzatban énekelve. Talán a napsugár húrjainak zendülésére nyílnak ki a virágok és úsznak a dallamok a légben.

Lálon Fakír: Az esőmadár

87

Az esőmadár a tengeren ül
De jaj! Meghal víz nélkül
Ez volna sorsa, ezt akarod, kedvesem?

Az esőmadár felhőre vár
De a felhők elmentek már
más vidéket öntöznek
mondd, kedvesem, hogy éli túl a madár?
Úgy sóvárog
lassan kiszáll belőle a lélek

Az esőmadár nem iszik más vizet
csak esőcseppeket
még ha elhagyja is lélekezete
fogadalma ez

Lálon Fakír szól
ó szívem vajon te ki tudsz-e így tartani
Elfeledtem Szirádzs mester tanítását
most az életem hiábavaló.

Rabindranath Tagore: Prájascsitta (9. ének)

Királyom útja, mely házam előtt vezet, szívemet sóvárgással tölti el. Hívogató kezét felém tárja; csendje kiszólít házamból; néma könnyöggel minden lépésnél megcsókolja lábam. Nem tudom miféle lemondás, milyen váratlan győzelem vagy nyomorúság felé visz engem; Nem tudom kanyarulatái hol végződnek – Királyom útja, mely házam előtt vezet, szívemet sóvárgással tölti el.

Lálon fakír: Az aranylótusz tavához aki elmegy...

88 Az aranylótusz tavához aki elmegy
könnyedén megleli a végtelenség kincsét
Mit mondhatnék e tó vízeről
hogyan dicsérjem
annyi gyöngy és drágakő van elrejtve benne
érintésük mindent arannyá változtat
Az áramlatok a pillanatban új világot építenek és rombolnak le,
Van olyan a parton aki halászhat
de ezt nem végezheti közönséges ember

Az áramlat szél nélkül úszik
Az áramlat megtörik a fák között
A gyöngyhalász mélyen a pillanatba merül
hogy megtalálja a kincset.

Akinek hajóját a Mester kormányozza
nyugodt maradhat az áramlatban
Lalon Fakír szól
Ő az odaadás erejével legyőzi a halált

Rabindranath Tagore: Gitanjali (Áldozati énekek, 39. ének)

Ha szívem kemény és kiszáradt, lepj meg engem az irgalom záporosőjével!
Ha elvész életemből a kegyelem, jöjj el dalok hadával! Ha a zűrzavaros napi
munka zajt csap mindenfelől körülöttem, s elzárja előlem a túlsó világot, jöjj
hozzám, csendnek ura, békédde és nyugalommal! Ha szegény koldusszívem
sarokba zárkózva, összekuporodva ül, törd fel az ajtót, én uram, s jöjj be kí-
rályi pompával! Ha vágyak csaló káprázattal és porral vakítják elmémet, ó, te
szent, örökké éber, jöjj el világosságoddal és mennyköveiddel!

(Fordította: Rideg Zsófia)

* ParvathyBaul Nyugat-Bengáliából származó baul énekesnő, festőművész és mesélő tatabányai koncertjének írott szövegváltozata 2019. 04. 25-én A Vértes Agorájában.

** Lálon (1772(?) – 1890 okt. 17.), akit hol szentnek, fakírnak, sahnak vagy mahátmának neveznek, az egyik legjelentősebb baul énekes volt. Dalokat írt, társadalmi reformer és gondolkodó volt, aki a bengáli kultúra ikonikus alakjává vált. Lálon egy olyan világot énekelt meg, amelyben minden vallás és hit harmóniában él egymással. Élete utolsó szakaszában a Tagore család birtokán élt, ekkor készítette róla Rabindranath festőművész bátyja, Jyotirindranath azt a tusrajzot, amely a leghitelesebb emlék Lálonról. Hozzávetőleg 2000-től 10000-ig terjed dalainak száma, de csak 800 ismertről

mondható el teljes bizonyossággal, hogy tőle származik. Nem írta le dalait, azt tanítványai jegyezték le vagy adták tovább szájról szájra. Rabindranath Tagore sokat tett azért, hogy Lálon az írott irodalmi életben is megjelenjen.

*** Rabindranath Tagore, mint költő nagy népszerűségnek örvendett Magyarországon, mégis kevesen tudják róla, hogy rendkívül termékeny zeneszerző is volt. Hozzávetőleg 2230 dala Rabindra Sangeet néven szinte műfajt teremtett, amely nagyon közkedvelt Indiában, elsősorban Nyugat-Bengál és Banglades területén. Tagore költészetére mély hatást gyakoroltak szülőföldjének bául dalai. A bául mai napig élő énekes hagyomány, amely mesterről tanítványra száll. Küldetése, hogy emlékeztessen, ráébredessen az egyetemes szeretet virágjára, amely minden szívben kinyílhat kasztól, társadalmi osztálytól, vallástól vagy bármely más, emberek alkotta határoktól függetlenül.

